



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 181/08-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika na neverejnom zasadnutí 3. decembra 2008 vo veci prijatej sťažnosti Ing. J. G.,S., zastúpeného advokátom JUDr. T. S., T., pre namietané porušenie jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntv 39/2006 z 20. novembra 2006 takto

## **r o z h o d o l :**

1. Právo Ing. J. G. zaručené čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntv 39/2006 z 20. novembra 2006 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntv 39/2006 z 20. novembra 2006 z r u š u j e .

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia Ing. J. G. v sume 6 734 Sk (slovom šesťtisícšesťstotridsaťštyri slovenských korún) právnemu zástupcovi advokátovi JUDr. T. S., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 6 734 Sk (slovom šesťtisícšesťstotridsaťštyri slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č...vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2007 doručená sťažnosť (doplnená podaním z 27. februára 2008 a 7. augusta 2008) Ing. J. G. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy a porušenie práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Ntv 39/2006 z 20. novembra 2006, ako aj porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 177/05.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 181/08-28 z 1. októbra 2008 (ďalej len „uznesenie z 1. októbra 2008“) prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv 39/2006 z 20. novembra 2006. Vo zvyšnej časti bola jeho sťažnosť odmietnutá.

Uznesením z 1. októbra 2008 ústavný súd vymedzil predmet konania vo veci samej. Ten spočíva v posúdení otázky, či bola v konaní najvyššieho súdu dodržaná požiadavka kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (garancie obsiahnuté v práve podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo okresným súdom vedené väzobné trestné stíhanie pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a), b) a e) a ods. 2 písm. c) a d) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné. Predseda senátu okresného súdu predložil 7. novembra 2006 najvyššiemu súdu návrh na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa. Predmetný návrh bol sťažovateľovi doručený 10. novembra 2006 spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu v lehote do 20. novembra 2006. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že určenú lehotu dodržal a svoje vyjadrenie odoslal na poštovú prepravu 20. novembra 2006. Dňa 24. novembra 2006 mu však bolo doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv 39/2006 z 20. novembra 2006, na základe ktorého zistil, že najvyšší súd rozhodoval o predĺžení lehoty väzby ešte pred doručením jeho vyjadrenia najvyššiemu súdu.

Sťažovateľ videl v takomto postupe najvyššieho súdu porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru a v tejto súvislosti uviedol: *„Ctený najvyšší súd rozhodol teda bez môjho vyjadrenia a v mojej neprítomnosti o jednostranne podanom návrhu Okresného súdu o mojej väzbe, čo je konanie pred vydaním napadnutého uznesenia v rozpore s Dohovorom, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého sú si všetci účastníci rovní“*.

Najvyšší súd v zastúpení jeho podpredsedníčkou vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 7. novembra 2008 uviedol: *„Na základe návrhu predsedu senátu Okresného súdu v Trnave na predĺženie lehoty trvania väzby obvineného, ktorý došiel na Najvyšší súd SR dňa 7. novembra 2006, vyzval predseda senátu najvyššieho súdu obvineného, aby sa písomne vyjadril k uvedenému návrhu do 20. novembra 2006 (tento návrh bol k výzve pripojený).*

*So zreteľom na príkaz uvedený v § 71 ods. 1 veta prvá Tr. por. (účinného do 1. januára 2006, ktorý sa vo veci musel aplikovať), aby sa väzobné veci vybavovali*

*prednostne a urýchlene, určil predseda senátu uvedenú lehotu na vyjadrenie. Táto lehota je lehotou sudcovskou, ktorá sa určuje so zreteľom na aktuálnosť riešenej problematiky na základe voľnej úvahy sudcu.*

*Uvedenú výzvu prevzal obvinený dňa 10. novembra 2006. Svoje vyjadrenie k výzve dal podľa prezentačnej pečiatky Ú. L. na doručenie až dňa 20. novembra 2006. Preto bola táto zásielka najvyššiemu súdu doručená až dňa 22. novembra 2006, teda zrejme po lehote stanovenej predsedom senátu.*

*Vzhľadom na to, že do termínu neverejného zasadnutia určeného na 20. novembra 2006 o 09.30 hod. nebolo vyjadrenie obžalovaného najvyššiemu súdu doručené (v čase do 09.30 hod. je už došlá pošta v podateľni najvyššieho súdu vytriedená a doručená príslušnému oddeleniu), senát o vyššie uvedenom návrhu rozhodol.*

*Vychádzajúc z uvedených skutočností je zrejmé, že obvinenému nebola odňatá možnosť vyjadriť sa k predmetnému návrhu, a preto najvyšší súd pri svojom rozhodovaní nemohol porušiť čl. 6 ods. 1, resp. čl. 5 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedených dôvodov navrhujeme sťažnosť obvineného ako nedôvodnú odmietnuť.“.*

V závere vyjadrenia najvyšší súd tiež uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

V podaní doručenom ústavnému súdu 27. novembra 2008 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej aj sťažovateľ.

Ústavný súd dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci a so súhlasom všetkých účastníkov konania od neho vo veci samej upustil a rozhodol na neverejnom zasadnutí.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Z judikatúry ústavného súdu, ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vyplýva, že konanie o návrhu oprávneného subjektu na predĺženie väzby predstavuje automatické súdne preskúmanie zákonnosti väzby zahŕňajúce preskúmanie existencie všetkých jej podmienok v určitých intervaloch a z úradnej povinnosti. Z uvedeného dôvodu je na takéto konanie aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru (pozri mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 227/03, ako aj rozsudok ESLP z 21. decembra 2000 vo veci Jabłoński v. Poľsko).

Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky okrem iného aj na kvalitu preskúmania. V súvislosti s otázkou kvality preskúmania judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva uvádza, že aj v konaní o preskúmanie zákonnosti väzby, teda v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, sa musia poskytovať určité základné procesné záruky (De Wilde a i. c. Belgicko z roku 1971), ktoré však nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade rozhodovania vo veci samej, t. j. o oprávnenosti trestného obvinenia (Winterwerp c. Holandsko z roku 1979). V každom prípade však musí byť zaručená minimálne kontradiktórnosť konania a „rovnosť zbraní“.

Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ v prípade konania o preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody na strane väzobne stíhanej osoby je, aby väzobne stíhaná osoba mala možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, ako aj možnosť reagovať na „protiargumenty“ zástupcu štátu.

Z predloženého spisového materiálu ústavný súd zistil takýto skutkový stav, z ktorého pri svojom rozhodovaní vychádzal:

Okresný súd 7. novembra 2006 predložil najvyššiemu súdu „*Žiadosť o predĺženie lehoty trvania väzby vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 5T 177/05 u obžalovaného Ing. J. G. o primeranú dobu (§ 71 ods. 2 Tr. por. účinného do 31. 12. 2005 a § 564 ods. 3, ods. 5 Tr. por. účinného od 01. 01. 2006) vo veci*“.

Najvyšší súd 10. novembra 2006 doručil sťažovateľovi návrh okresného súdu na predĺženie lehoty väzby s výzvou na vyjadrenie v lehote do 20. novembra 2006. Sťažovateľ predložil svoje vyjadrenie prostredníctvom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ú. v L. 20. novembra 2006.

Najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 1 Ntv 39/2006 o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa do 1. júna 2007 na neverejnom zasadnutí konanom 20. novembra 2006. Vyjadrenie sťažovateľa k návrhu na predĺženie lehoty väzby bolo najvyššiemu súdu doručené 22. novembra 2006.

Podstatou prijatej časti sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že mu postupom a prijatým uznesením najvyššieho súdu bola odňatá možnosť vyjadriť sa k okolnostiam ďalšieho trvania väzby pred samotným rozhodnutím súdu.

V posudzovanom prípade sporným momentom je otázka počítania sudcovskej lehoty. Trestný poriadok pravidlá počítania sudcovských procesných lehôt nestanovuje. Podľa názoru ústavného súdu treba medzeru zákona v otázke pravidiel pre počítanie určenej lehoty preklenúť použitím analógie legis, a teda použiť právnu normu, ktorá upravuje podobný prípad, ktorý je riešenému prípadu najbližší. Toto stanovisko opiera ústavný súd o princíp právnej istoty, v zmysle ktorého sa navrhovateľ mohol dôvodne domnievať, že orgán štátnej moci aplikujúci právny predpis vyplní jeho medzeru spôsobom v praxi aplikácie práva

obvyklým, a síce už spomínanou analógiou zákona. Takouto najbližšou právnou úpravou sú ustanovenia § 63 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov účinný od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) upravujúce pravidlá počítania zákonných procesných lehôt, konkrétne odsek 6 písm. d) [resp. ustanovenie § 60 ods. 4 písm. d) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov účinný do 31. decembra 2005], podľa ktorého lehota je zachovaná aj vtedy, ak podanie bolo v lehote urobené u riaditeľa ústavu, v ktorom je ten, kto urobí podanie, vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody.

Aplikujúc uvedené závery na zistený skutkový stav ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ svoje vyjadrenie k návrhu na predĺženie väzby predložil v posledný deň určenej lehoty spôsobom v zmysle § 63 ods. 6 písm. d) Trestného poriadku a zachoval tak súdom určenú procesnú lehotu.

Tým, že najvyšší súd vykonal neverejné zasadnutie o návrhu na predĺženie väzby sťažovateľa a rozhodol o ňom 20. novembra 2006, teda pred doručením a oboznámením sa s vyjadrením sťažovateľa, ktorý využil možnosť vyjadriť sa, a príslušný procesný úkon realizoval v súdom určenej lehote, odobral sťažovateľovi možnosť vyjadriť sa a porušil garantované procesné záruky - kontradiktórnosť konania a „rovnosť zbraní“.

Ústavný súd dospel k záveru, že postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením sp. zn. 1 Ntv 39/2006 z 20. novembra 2006 právo sťažovateľa zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru porušené bolo (bod 1 výrokovej časti nálezu), preto toto uznesenie zrušil (bod 2 výrokovej časti nálezu).

Ústavný súd nevrátil vec najvyššiemu súdu, aby o nej ďalej konal a opäť rozhodol, pretože právne účinky napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu boli časovo obmedzené na dobu predĺženia lehoty trvania sťažovateľovej väzby (do 1. júna 2007) a v čase rozhodovania ústavného súdu už väzba netrvá (obdobne III.ÚS 198/05, III. ÚS 115/08 ).

### III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ v doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 10. marca 2008 síce žiadal priznať finančné zadostučinenie v sume 500 000 Sk, ale túto svoju požiadavku nijako neodôvodnil. V neskoršom doplnení sťažnosti (doručenom ústavnému súdu 11. augusta 2008) sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu upravil (upresnil) svoje podanie aj v návrhu na rozhodnutie (petite), pričom v tomto novom znení petitu žiadosť o priznanie finančného zadostučinenia absentuje.

Z týchto dôvodov sa ústavný súd už ďalej možnosťou priznať primerané finančné zadostučinenie nezaoberal.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 6 732 Sk.

Pri určení náhrady trov konania vychádzal ústavný súd z § 11 ods. 2 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007 (19 056 Sk), z čoho vyplýva, že za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2008 patrí advokátovi odmena v sume 3 176 Sk a k tomu režijný paušál 191 Sk za každý úkon. Za dva úkony právnych služieb (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) predstavuje celková výška trov sumu 6 734 Sk (2 x 3 176 Sk + 2 x 191 Sk).

Ústavný súd teda priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 6 734 Sk, ktoré je najvyšší súd povinný uhradiť na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2008